

פרשת נצבים

"אתם נצבים היום"

דברים פרק כט

(ט) אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׂבִטֵיכֶם זַקְנֵיכֶם וְשָׂרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל:
(י) טַפְסֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִחֲנִיף מִחֲטָב עֲצִיד עַד שֹׂאֵב מִיַּמִּיד:

אברבנאל

אתם נצבים היום כלכם וגו' רוצה לומר אחר שתכנסו לארץ ותכבשוה ותחלקוה ביניכם לא תוכלו להקבץ במקום אחד אנשים ונשים וטף כי זה יהיה בחלקו וזה בחלקו וגם הראובני והגדי וחצי שבט המנשי היו מניחים נשותיהם וטפם בעריהם מעבר הירדן. אבל היום הזה אתם נצבים כלכם לפני ה' אלקיכם כלומר סביב הארץ מקובצים יחד ולכן כאן יאות אשר תכנסו בברית ולא אחרי כן. וז"א ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושוטריכם רצה לומר הראשים והעם. וביאר עוד שלא היו מעורבי ולא היו מבולבלים זה בזה. אבל היו ראשונה הזקנים ואחריהם השוטרים ואחריהם הנשים ואחריהם הגרים ואחריהם השכירים עושי מלאכתם. ובזה האופן היו שמה מדרגות האנשים כלם ואישיהם.

רש"י

...ומדרש אגדה למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו:

שם משמואל - שנה תרעז

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם, וברש"י בשם מ"א למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבת"כ הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלי' וכו'. ובכלי יקר הקשה מה ראי' היא שמא עד הנה לא נתמלאה סאתם, וא"ת שהרבו לפשוע והגדילו אשמה עד שהיו ראויין לכל אותן האלות ואעפ"כ השי"ת ברוב רחמיו לא עשה עמהם כלה ככל חטאתם, א"כ בחנם יעד להם משה כל אותן התוכחות כי לעולם לא יפחדו מהם, באשר יסמכו על הבטחת משה שלא יגע בהם רע, עיין שם:

ונראה לפרש דהנה כתיב (בפ' וילך) ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה ואנכי הסתר אסתיר פני וגו'. והקשו המפרשים הלא מאמרם על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה הוי וידוי על חטאתם ולמה עוד יסתיר פני רחמיו מהם. ופירש הר"ק הרבי ר"ב זצלה"ה מפרשיסחא שמאמרם על כי אין אלקי בקרבי זה עצמו הוא חטא, שהם חשבו עצמם שכבר נדחו מאת פני הקודש, וזה גורם יאוש והתרשלות, אבל באמת אין הדבר כן, ואעפ"י שחטא ישראל הוא (סנהדרין מ"ד א) וכתיב (במדבר ל"ה ל"ז) כי אני ה' שוכן בתוך בני' ואמרו ז"ל (ספרי שם) אעפ"י שהם טמאים שכינה שרוי' ביניהם, אלא שהיא בהסתרת פנים ואינה נגלה, וזה שסיים הכתוב ואנכי הסתר אסתיר, היינו שלא כן כמה שאמרו אלא ואנכי הסתר אסתיר, עכ"ל ז"ל ובאמת זה גורם חזוק גדול לכל איש שבכל עת יצייר בדעתו כי אפי' איך שיהי' עדיין שכינה שורה עליו, והוא עצמו מרכבה לשכינה וכאמרם ז"ל בש"ס תענית (י"א א) לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו שנאמר בקרבך קדוש, ומי הוא שלא יתחתכו ויהמו מעיו מאהבת המקום ויראתו בזכרו את הדברים האלה:

ולפי האמור יש לפרש נמי הא דישראל הוריקו פניהם, היינו שחשבו שהתוכחות מעידין בהם על סילוק שכינה שהיא כל חיותם, וכמו אדם שבסילוק החיות פניו מוריקות, והם שחשבו שא"א להם שלא יחטאו ויגיעו ח"ו כמו אלה היו רואין א"ע כאילו ח"ו הגיעו ופניהם מוריקות. וזה שפייסם משה אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם, היינו היפוך סילוק שכינה, וע"ז היו הברית והתנאים שאף אם ח"ו יעברו ויגיעו האלות לא תסתלק מהם השכינה. כי ענין כריתת ברית כתב הרב ז"ל מלאדי (בלקוטי תורה פרשה זו) שהיא בין שני אוהבים שאף שיתרחקו זה מזה ולולא הברית הי'

27
סילוק הזכרון מבניהם ע"ז כורתין ברית שמ"מ ישראל דבוקים זה בזה באהבה, כן היתה כריתת
הברית בין הש"ת וישראל, שיהי' איך שיהי' תישאר הדביקות ואעפ"י שהם טמאים שכונה שרוי'
ביניהם, ומאחר שלא תסתלק הדביקות נקל יהי' להם לבוא לתשובה וכן"ל.

רש"ר הירש דברים פרק כט פסוק ט

אתם נצבים. "יצב" - בניגוד ל"עמד" - איננו רק עמידה גרידא, אלא הוא מבטא עמידה איתנה,
עמידה בכח ובהתמדה מלאת מרץ. במדרש תנחומא ביארו יפה את בחירת הביטוי הזה כאן במקום
הביטוי הרגיל "עמד" שנגקט גם בפסוק יד. מול כל הייסורים הקשים שתוארו כאן - עדיין אתם
"נצבים" ועמידתכם איתנה וקומתכם זקופה; כל הייסורים יעברו על ראשיכם ואתם תבלו את כולם;
"חצי אכלה - במ" (להלן לב, כג): "חצי כלין והן אינן כלין" (סוטה ט ע"א). יתר על כן, הייסורים
עצמם מבטיחים את קיומכם הנצחי, שהרי הם יביאו לידי שיפור מעשיכם. וכך אמרו במדרש: "הן
מעמידות אתכם, וכן הוא אומר למען ענותך לגסותך וגו'" (לעיל ח, ב).

כמו כן: אתם נצבים, אתם חיים וקיימים לעד! אני נאסף אל עמי, וגם יהושע שאני מוסר אתכם
לידיו עתיד להיאסף אל עמיו, וכן כל המנהיגים שיקומו אחריו מדור דור - כולם ילכו לעולמם
ותכונת המנהיגים תחלף. רק אתם, האומה היא בת אלמוות, נצחית וקיימת לעד; בה יעבור מדור
לדור הכשרון ושאר הרוח שה' הפקיד בידיו את הקיום הנצחי של מלאכתו ואשר כל מנהיג עומד
בשירותו...

ראשיכם שבטיכם. לא "ושבטיכם", לא השבטים בצד הראשים, אלא הראשים כוללים ומייצגים את
השבטים. אין ה' נותן דעתו לראשים בעיקר, אלא הוא שם את עיניו על השבטים, גם אחרי שכבר
נתמנו להם ראשים. "ראשיכם שבטיכם, אף על פי שמנתי לכם ראשים זקנים ושוטרים, כולכם
שוין לפני שנאמר כל איש ישראל" (תנחומא). וכעין זה טפכם נשיכם - לא "ונשיכם", לא הנשים
בצד הילדים. ילדים ונשים הם זהים. אין ה' יכול לסמוך על הילדים אלא אם כן הוא יכול לבטוח
בנשים, שכן עתידים הרוחני והמוסרי של הילדים תלוי במסירות הנשים לה':

אזניים לתורה

די היה לומר: "כל איש ישראל וגרך נצבים לפני ה' א" כאמור בכל מקום "איש מבנ"י ומן הגר",
ולמה באו כל הפרטים האלה? וי"ל שאינו דומה איש פשוט המקבל עליו אלה ושבועה לשמור את
כל המוטל עליו כיהודי, לראש שבט, זקן ושטר, המקבל עליו לא רק לשמור את הברית כיהודי, אך
גם לשמור אמונים למשמרתו הגבוהה ולמלאות את תפקידו היושר ובלב תמים. וכן נאמר בנוסח
זכרונות: "מעשה איש ופקדתו ועלילות מצעדי גבר", שהעומד בר"ה בתפילה ויש בו די זכויות,
כדי לזכות בדין "עלילות מצעדי גבר", - אם הוא נושא משרה ציבורית, כרב אב"ד, למשל, הלא
"פקודתו" מחייבת אותו לתת דו"ח על כל הקהל, הכפוף למשמעתו, אם השפיע עליו כראוי, וכן
הוא במלכותא דארעא, שכל נתין נשבע, בשעת הכתרת מלך חדש, אמונים למלכו, וכשהמלך ממנה
את אחד מנתיניו לאיזה משרה, הוא נשבע שנית, שימלא את תפקידו באמונה. וכן בשעה שהעביר
משה את בנ"י לפני מתו בברית ובאלה ושבועה, מנה את כל המדריגות שבישראל אחת לאחת, שכל
א' מהם יקבל באלה, שישמור את המוטל עליו, איש איש לפי ערכו ותפקידו הוטל עליו.

העמק דבר דברים פרק כט

ולא הספיק במה שאמר אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם לעברך וגו', אלא בא ללמדנו שאין
הדין וחשבון של כל אדם שוה, ויש בזה ארבע מדרגות במעלות האדם מישראל, ראשים, ותלמידי
חכמים, והמון עם ה', נשים ועבדים וטף, כל אחד נידון לפי השאלה שהקב"ה שואל ממנו כמו
שנתבאר לעיל שם, והקדים לומר היום. משום שבאמת בכל ראש השנה ויום הדין נצבים כל ישראל
ג"כ בזה האופן, אבל היום שלא בראש השנה הוא כדי לעברך וגו'. ואמר כלכם. שאע"ג שכל אחד
נידון בפרט לפי מה שהוא אדם, מ"מ כל א' גורם להכריע להכלל אם לשבט אם לחסד, כדאיתא
בקיודשין ספ"א דכל א' מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות או לכף חוב.
ואחר כך פירש הפרטים, א' ראשיכם שבטיכם. מנהיגי השבטים. אכן לפי הנראה שבטיכם מיותר,
ומה מקרא חסר ראשיכם לחוד, וממילא כל ראש מנהיג בישראל באשר הוא שם, אלא ללמדנו שאין
כל שבט ומנהיגיו נדונים בשוה, אלא לפי טבע השבט ובמה שהחזיק ביותר להיות נזהר, בזה נידון
על העוותו וסר מדרך הטובה שהחזיק בה, וכמו שאמר עמוס הנביא (ב') על שלשה פשעי יהודה ועל

ארבעה לא אשיבנו, על מאסם את תורת ה' וחקיו לא שמרו, על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, על מכרם בכסף צדיק וגו', הרי שעיקר הדין על שבט יהודה על שסרו מזדרכם הטובה לשמור חקיו, המה מזדות התורה, וזהו כבוד לתורה שבכתב, שמדקדקים בה הרבה, וכאשר סרו מזה, מאסו את התורה, ולא כן שבטי ישראל שמעולם לא החזיקו כל כך בתלמוד תורה אלא בחסד בין אדם לחבירו כדרך מלכי ישראל וכמש"כ בס' בראשית נ' כ"ג, על כן עיקר הדין עליהם על שסרו מזה המדה ומכרו בכסף צדיק וגו', ונמצא הראשים שמנהיגים השבטים נידונים לפי שבטם. ב' זקניכם ושוטריכם. המה תלמידי חכמים גדולים וקטני הערך לכל אחד לפי כחו. ג' כל איש ישראל. כל איש לפי מעשיו בהליכות עולמו. וכבר נתבאר בס' במדבר כ"ד ו' בדבר בלעם ברוה"ק שנמשלו המון עם ישראל כגנות שיש בה הרבה מיני זרעים, אבל בכל גנה יש בו מין א' שהוא העיקר, כך כל ישראל מוזהרים בכל מצוה מעשית, אלא שמ"מ כל א' עליו מצוה אחת להיות נזהר בה ביותר, לכל א' לפי עסקיו מה שעלול להיות נכשל עפ"י עסקו, עליו לשום לבו ע"ז הפרט ביותר, ועל דבר זה הוא נידון ביחוד. גם נכלל בלשון כל איש ישראל כל א' לפי טבעו, וה' היודע תכונת לב של כל א' ודן כל א' לפי מדתו. ד' מדרגה הפחותה

(י) טפכם נשיכם וגרך וגו'. גם הם נדונים על המוטל עליהם להיות לטוב לאדונייהם ולמתזיק אותם ומפרנסם, ועליהם להיות גשמיים להם, ועל זה עומדים בברית:

צרוך המור – (רבי אברהם ב"ר יעקב סבע נולד בערך בשנת ר' 1440 בספרד)

אתם נצבים. לפי שאמר למעלה ושמרתם את דברי הברית הזאת. סמך מיד אתם נצבים היום כולכם וגו' לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו. בענין שלא יוכלו לומר שלא נמצאו כולם בעת כריתת הברית. ואמר לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם טפכם נשיכם. להורות כי לפני השם לא ניכר שוע לפני דל. ולזה אמר שכולם היו שוים לפני השם. הראשים והמקובלים והשוטרים וההדיוטים. ואפילו חוטבי עצים ושואבי מים. כי אולי הקטנים וההדיוטים הם הגדולים. והגדולים הם הקטנים. כאומרו קטון וגדול שם הוא כלומר בעולם הנשמות נצבים הגדולים והקטנים לפני השם. כי בזה העולם אין אנו מכירים בהם. ולכן אמר בכאן אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם טפכם נשיכם מחוטב עצים עד שואב מימין. כולם יש להם קיום והתיצבות בשוה. כי בענייני הנפש ראוי שיהיו כולם שוים. כאומרו העשיר לא ירבה והדל לא ימעט. וכל זה לעברך בברית ה' אלוקיך גדולים וקטנים. וענין זה הברית נראה שלא היה ברית חדש. שכבר כרת עמהם בצאתם ממצרים. אבל ענין זה הברית היה ברית הנזכר בפרשה שלמעלה בענין התוכחות. שאמר אלה דברי הברית שהם התוכחות והייסורים שכרת אתם בארץ מואב. וכן אחז"ל במסכת ברכות נאמרה ברית במלח ונאמרה ברית בייסורים. [כמו] שכתב בכאן אלה דברי הברית. ולפי שהייסורים הם מעמידים האדם. אמר אתם נצבים היום. ויש לכם מציאות וקיום. כמו שהמלח ממתקת הבשר ומעמידה. ולכן אל תפחדו ואל תיראו מדברי הברית הזאת ומהאלות הכתובות בו. וזהו לעברך בברית ה' אלהיך ובאלתו. כי כ"ז למען הקים אותך וגו'.

נתיבות שלום (פרשת נצבים עמודים קפו-קפת)

ראש השנה. וע"ו אמר אלישע לשונמית הנה חדרת אלינו את כל החרדה הזאת, שעשתה לו עליית קיר קטנה ובתוכה טטה וסולחן וכסא ומנורה, ושאלה מה אוכל לגמול לך עבור זה, הלא ראש השנה היום, ומה לעשות לך היש לדבר לך אל המלך, היינו אל המלך המשפט, האם יש לך איוו בקשה שאבקש עבורך לגבי מלכא עילאה על עובדין די בידך. ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת, אינני רוצה לבקש שום בקשה על עצמי לחוד, רק בתוך עמי אנכי יושבת, דלא לבעי ליה לאיניש לאתפרשא מבין עמא לעלם, דבכל זמנא רחמי דקוב"ה על עמא כולו כחד, היינו שתמיד בכל יום הוא כך, אך כפרט כיום הדין, בשעתא דדינא תליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודו לבקש על עצמו לחוד, ובניני כך אמרה בתוך עמי אנכי יושבת ולא בעינא לאתפרשא מינייהו, רק אכניס רישי בין סניאין, היינו כחד הרבים שהוא כח גדול מאד. וכמאמר מרן אדמו"ר בד"ש ו"ע, סיפיר לי אהד שטמע מבעל המעשה, שפ"א בערב יוה"כ לפני תפלת כל נדרי היה לבו ממורמר מאד ולא מצא מקום לנפשו, עד שהרהיב עונו ונכנס אל הקודש פנימה לחדר מרן ז"ל, וגעה בכביה איך אכנס ליום הקדוש, והשיבו מרן ז"ל, כן כן, גם אנכי עומד עכשיו ותוהה איך נכנסים

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וגו' כל איש ישראל. יש לדייק בפסוק זה אומרו אתם נצבים, שלשון זה מורה על עמידה של תקיפות ושררה, ע"ד שנאמר כנועו ורוות בן ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים. כן אומרו היום מיותר לכאן, וגם אומרו כולכם, שהרי להלן נאמר כל איש ישראל.

ו"ל הענין ע"פ משנ"ת בספה"ק שהיום קאי על יומא דדינא, ראש השנה, בו אתם נצבים כולכם לפני ה' אלקיכם. ומרומז באומרו אתם נצבים היום כולכם, העצה שנתנה התורה ליהודי העומד קודם ר"ה ואינו יודע איך יכנס ליום הק' הזה, שעצתו היא ע"י כולכם, וכדאי' במדרש תנחומא על פסוק זה, אתם נצבים היום, מה היום מאפיל ומאיר אף אתם בזמן שאפלה לכם אני מאיר לכם, אימתי בזמן שתהיו כולכם באגודה אחת. ע"ו שיהודי מקושר לצבור ומבטל א"ע אליהם, אין שורים עליו דינים, כמאחז"ל (ברכות מג:) כל בי תרי לא מזקי, שרק על היחיד שייך דינים, אבל על צבור אין דינים כי כח הצבור ממתיק הדינים. וכדאיתא בנדה"ק כפר' בשלח (ח"ב מד.) על מש"נ באלישע והשונמית (ט"ב ד) ויהי היום ויבוא שמה, ויהי היום הוא יומא דדינא

ליום הקדוש, אבער מיט איד'ן אין איינעם מיט איד'ן
איין איינעם, ובדברו אליו את הדברים האלו שם
ידו על כתפו ונכנס ביחד עמו אל השטיבל לתפלה
כל נדרי. זה הכה להכנס אל הימים הגדולים ע"י
כולכם כאחד.

וענין כה הרבים י"ל ע"פ מד"א בעשרה
מאמרות להרמ"ע מפאנו (ח"ד פ"ב), וכן איתא
בתורת אבות פר' פנחס, שהמדנה של בניס אתם
לה' אלקיכם היא רק בכח הרבים, שרק לכלל
המאוזקים כאחד נאמר בניס אתם לה' אלקיכם, אבל
היחיד אינו נקרא בשם בן לה' אלקיך. וע"כ ביומא
דדינא הדרך היא רק בכח הרבים, שיהודי מתאחד
עם כל ישראל ואוהב את כל ישראל, או יש לו
את כח הרבים הקרויים בניס וכרחם אב על בניס
יחמם הקב"ה. וזהו פי' אתם נצבים היום, ביומא
דינא, כולכם פי' כולכם כאחד, שהעצה לעורר
המתקת הדינים ולעורר רחמים היא רק בכח הרבים,
שאו רחמי האב על הבנים.

עוד נכלל במעלת כח הרבים להתייבב לפני
ה' אלקיכם ביומא דינא. דהנה מן הק' מקוברין
זי"ע אמר שהעבודה של ראש השנה היא בעי בר
נש לאמלוכי לקוב"ה על כל אבר ואבר דיליה.
תכלית עבודת ה' היא שיהודי יהיה דבוק בהש"ת,
וע"כ עיקר העבודה בראש השנה היא לאמלוכי
לקוב"ה על כל אבר ואבר דיליה, שעי"ז מתדבק
יהנדי בהש"ת, ואו ממילא נמתקים כל הדינים.
אמנם איך יכול יהודי להגיע לאמלוכי לקוב"ה על
כל אבר ואבר, אם יש אברים אותם קל יותר לאמלוכי
קוב"ה עליהם, שאין זה בניגוד לטבעיות ובניגוד
ליצה"ר, אבל הרי יש את האברים של מדור התאוות
שקשה מאד לאמלוכי קוב"ה עליהם, ואיך יכול יהודי
לאמלוכי על כל אבר ואבר שכולל גם מדור התאוות.
הדרך לזה היא ג"כ ע"י כולכם, בכח הרבים. והוא
ע"פ מש"כ במסלת ישרים (פכ"ו), שמדרגת טהרה
יכול יהודי להשיג בעצמו, אבל למדרגת קדושה
שכל ענינו מתקדשים להיות קודש קדשים כקרבן
אשים, אין בשר ודם יכול להגיע בעצמו, ורק
שתחלתו השתדלות וסופו מתנה, אם יהודי משתדל

בקדושים תהיו או סופו מתנה, הקב"ה נותן לו זאת
במתנה שנהיה קדוש. והשגת מתנה זו היא רק בכח
הרבים, שאין האב נותן מתנות אלא לבניו, ויהודים
האגודים כולם כאחד הרי הם בבחי' בניס, ע"כ כאשר
יהודי מאחד עצמו עם כח הרבים הר"ז מסייע לו
להגיע לאמלוכי לקוב"ה על כל אבר ואבר דיליה.
וכמרומו בדחו"ל עה"פ קדושים תהיו שפרשה זו
בהקהל נאמרה, שבכח הרבים הקרויים בניס וזכים
לסופו מתנה.

והנה אי' בכית אברהם עה"פ אתם נצבים,
את"ם ר"ת אל'ת'שליכני מ'לפניך. כאשר יהודי ניגש
ליום הדין עיקר השאלה היא בהאיך אנפין יקומון
קמי מלכא, שידע איניש נגעי לבבו וחשבון נפשו
והריהו שבור מאד בקרבו. וגרוע מזה כאשר נדמה
לו ליהודי שהוא ח"ו מושלך מלפני ה'. ועל זה נאמר
אתם נצבים היום כולכם, בכח הרבים יהודי לעולם
אינו מושלך, אלא נצבים אתם כולכם לפני ה'
אלקיכם. וכמו שאמר מרן הק' מקוברין זי"ע, שיהודי
שעבר אפילו על העבירה החמורה ביותר בתורה,
אם לאחר מכן אינו מסוגל להתייבב בתפלה ולשפוך
לבו לפני הש"ת לא דרך על המפתן של חסיד,
ואח"כ הוסיף על המפתן של יהודי. והיינו כי שורש
החסידות הוא שיהודי לעולם אינו מושלך מלפני
הש"ת, וגם בכל התוכחות שנאמרו בתורה לא
נאמרה אפילו מלה אחת של השלכה, שבל ידח ממנו
נדח, וזהו בכח הרבים כאחד. ולכך נתן הקב"ה את
כל הענין של כח הרבים בתפלה שצריכה להיות
בציבור, שכאשר יהודי עומד להתפלל, אפילו אם
הוא בשלעצמו ראוי להיות מושלך, אבל בכח הציבור
יהודי לעולם אינו מושלך.

וזהו מאמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך זה
כלל גדול בתורה, שלכאוי' למה דוקא ענין זה הוא
כלל גדול בתורה. אלא כי זהו היסוד לכל התורה
כולה, וזהו הכח ליהודי בכל הזמנים, בזמנים
הקדושים ובזמנים הירודים ביותר, ע"י שיהודי מאחד
עצמו עם כלל ישראל, בשם כל ישראל, שאז בכח
הרבים הרי הם בבחי' בניס, והרחמנות עליהם היא
כרחם אב על בניס. וזהו אומרו בלשון אתם נצבים

היום כולכם, כי כאשר אתם כולכם או הרי אתם
נצבים, בעמידה זקופה ואיתנה לפני ה' אלקיכם
ביומא דינא. וכמד"א מהאר"י הק' שקודם כל תפלה

צריך לקבל על עצמו ואהבת לרעך כמוך, וכש"כ
לפני ראש השנה יום הדין הדרך היא בכח האחדות
ע"י שיהודי מקבל על עצמו ואהבת לרעך כמוך.

ל